

OPENING

Hij vergeleek in een vakblad het politieproject *Tegenhouden* met een scène uit Koot en Bie. Een crisis tussen politie en OM is nu het gevolg. Het is de zoveelste kwetsende uitlating sinds zijn aantreden als super-procureur-generaal.

Willen we wel iets weten over zo'n saai jurist?

Absoluut. Want jonkheer Joan Lodewijk de Wijkerslooth de Weerdesteijn is sinds 1999 -toen zijn huisvriend Docters van Leeuwen zijn ontslag kreeg na een conflict met minister Sorgdrager- als voorzitter voor het college van procureurs-generaal de absolute topman bij het OM.

Hoe staat het met zijn privé-leven?

Goed. Hij komt uit een groot katholiek gezin en is de jongste van een tweeling. Zijn moeder, geboren Regout, komt uit een voorname, rijke familie. Op zijn 24ste trouwt De Wijkerslooth met de dochter van een hoogleraar, Liesbeth Vinke. Omdat ze protestants is, komen zijn streng katholieke ouders niet naar de bruiloft. Liesbeth schijnt vooral zijn macht en intellect erg aantrekkelijk te vinden. Maar zijn studiematen noemden hem achter zijn rug 'Zeikersloot'. Ze vonden hem een vervelende zeurkous.

Hoe word je super-pg?

Door te streven naar macht. Geld interesseert De Wijkerslooth niet, zegt een oud-collega van de advocatenfirma Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn. "Bij ons verdient de hij zeven keer zoveel als nu." Na zijn studie rechten in Leiden krijgt de 'wonderstudent' een baantje als wetenschappelijk medewerker bij hoogleraar Hans Crombag. Samen met collega Job Cohen beleven ze gezellige jaren - Crombag en De Wijkerslooth zijn nog steeds de beste vrienden. Maar na zes jaar aan de universiteit begint hij bij Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn in Den Haag. Daar vertrekt hij na 22 jaar na een machtsstrijd. In 1987 wordt hij benoemd tot landsadvocaat. En zonder strafrechtelijke achtergrond wordt hij in 1999 de hoogste baas van het OM.

Gaat het hem altijd zo voor de wind?

De laatste tijd niet meer. Zo zei hij ooit dat een contact met een journalist 30 seconden zou duren. "De tijd die nodig is om de verbinding vriendelijk te verbreken." Hij weigerde een deal met een crimineel om de bedreigingen aan het adres van officier van justitie Koos Plooy te ontrafelen. Opzienbarend was ook zijn vergelijking van het werk van militairen in Irak met politiewerk, in de zaak Erik O..

WIE DENKT JOAN DE WIJ WEL DAT

Tijd om naar de achtergrond te verdwijnen?

De Wijkerslooth denkt daar anders over. Het project *Tegenhouden* zint hem duidelijk niet. Hiermee probeert de politie criminaliteit eerder te voorkomen dan achteraf op te sporen. De Amsterdamse korpschef Jelle Kuiper was not amused. Maar de reden voor al het gedonder bij het OM is volgens de oud-collega van Pels Rijcken niet alleen de schuld van De Wijkerslooth. "Ze betalen te weinig bij het OM. Daardoor is de bemanning kwalitatief en kwantitatief onvoldoende."

Wat vindt Joan de Wijkerslooth van zichzelf?

"Beter slecht dan dom."

Wat vinden wij van Joan de Wijkerslooth?

Dat blijkt.

CV

Naam: Joan de Wijkerslooth
Geboorte: 18 oktober 1946 in Den Haag
Woonplaats: Leiden
Opvoeding: ymas, late rechtss

Meer informatie: Surgeon's Raad, ingezet in
Hout van: strijd. En natuurlijk van zijn vrouw Liesbeth en
zijn twee kinderen.

Willem Oltmans:

"De Wijkerslooth had allang op moeten rotten. Ik heb hem tijdens mijn proces van dichtbij meegemaakt. Mijn advocaat Ellen Pasman was goed, maar heel jong. Toen ze haar pleidooi afstak bleef hij haar de hele tijd strak aankijken, een afschrikmethode. Ik herinner me die scène nog vreselijk goed. Ik werd zo kwaad dat ik heel hard heb geschreeuwd: 'U gedraagt zich als een proleet!'"

Ex-collega bij Pels Rijken:

"De Wijkerslooth, een PvdA'er van het eerste uur, heeft mij als stagiair aangenomen bij Pels Rijken & Droogleever Fortuijn. Ik keek tegen hem op. Toch is hij na al die jaren met omnin weggegaan. Iedereen was gelijk bij ons op kantoor, maar wilde de baas zijn, voelde zich meer dan de anderen. Alhoewel hij niet elitair was. Toen al had hij dat 'Idoïs probleem': een combinatie tussen het slimste en het lelijkste jongetje van de klas. Nu is hij voor de kijker thuis een man van twee gezichten. Het irritante aan hem is dat hij altijd gelijk heeft."

KERSLOOTH HIJ IS?

Karel de Werd, voorzitter van de Vereniging Recht op Recht, tevens klokkenluider:

"Sinds vorig jaar voer ik op onder andere de website van Stichting Sociale Databank Nederland (SDN) een internet-campagne tegen minister Donner en De Wijkerslooth door ze als Hitler af te beelden. Ik probeer een rechtszaak uit te lokken, want door hen is mijn bedrijf failliet gegaan. Twee vakbondslieden bleken na een staking bij mijn bedrijf meineed gepleegd te hebben. Het Gerechtshof in Amsterdam eiste drie keer vervolging, maar justitie gooide het in de vuilnisbak. Dan is voor mij het rechtssysteem failliet. De Wijkerslooth zwijgt die eisen gewoon dood. Ik ben een keer bij hem aan de deur geweest. Zijn vrouw deed open. Ik zei dat ze haar man eens recht in de ogen moest kijken omdat hij corrupt is. Ze reageerde niet beledigd, maar antwoordde: 'Weet u wel wat voor mensen dat zijn die bij het OM werken?'"

Rob Brockhus, hoofdredacteur van SDN:

"Er zijn een half miljoen e-mails de wereld overgegaan met de afbeeldingen van Donner en De Wijkerslooth als Hitler. Ik stel rechtsmisstanden aan de kaak op mijn website en wat er door de super-pg met De Werd is gebeurd, is een grof schandaal. En dat weten ze. Want ze willen zo graag een rechtszaak voorkomen dat ze zelfs die Hitlersnor maar accepteren. Dat terwijl er mensen worden veroordeeld voor minder zware vergrijpen dan die van De Werd."

Drs. Nico Burhoven-Jaspers, klokkenluider:

"In 1996 werkte ik mee aan het rapport Integriteit Rechterlijke Macht. Sindsdien is het voor rechters verplicht hun nevenfuncties te melden en dat gebeurt ook. Maar de nevenfuncties van OM-medewerkers zijn niet te vinden sinds De Wijkerslooths aantreden. Verder ben ik erachter gekomen dat De Wijkerslooth sinds anderhalf jaar lid is van de uiterst bedenkelijke 'Haagsche Schouw', een gezelschap van zo'n honderd jongens uit hoge kringen. Minister Donner is daar ook lid van."

Prof. dr. Hans Crombag, jeugdvriend en ex-collega:

"De vrienden die je in je jeugd maakt, heb je voor altijd. Zo ook Joan. Omdat ik hem zo goed ken, vind ik het geen goed moment om te reageren. De hele zaak is naar mijn idee veel te veel uit de hand gelopen."

Een anonieme Amsterdamse ondernemer:

"Ik heb veel last van criminaliteit in de stad. Onze buitenlandse kennissen lachen zich een ongeluk als ze horen hoe het er in Amsterdam aan toegaat (mbt. het project *Tegenhouden*, red.); dat de politie gaat waarschuwen als er een gerucht over een criminele actie is uitgelekt. Zo van: jongens, niet doen, wij weten wat jullie van plan zijn. Ze moeten toch gewoon boeven vangen?"

Jurgen de Vink, woordvoerder Algemene Nederlandse Politie Vereniging:

"Het is belangrijk dat de politie en het OM goed op elkaar zijn afgestemd, maar er zijn twee culturen. Zo is een ergernis van de politie dat ze gevraagd wordt meer boeven te vangen, terwijl ze al doorlopend processen-verbaal maakt die het OM niet kan verwerken. Ik betwijfel overigens of de problemen weerslag hebben op de agent op straat."

Henk Hutting, politieagent:

"Wat er op dat niveau allemaal besproken wordt, speelt geen rol in ons werk. Dat gaat gewoon door."

DOOR SANNE GROOT/ROERKAMP, MIMU, HENDRIK JAN KORTBRINK

ZIJN STUKNEMATEN NOEMDEN HEM ACHTER ZIJN RUG 'ZEIKERSLOOT'. ZE VONDEN HEM EEN VERVELENDE ZEURKOUS